

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 18. januar 2018
Sagsnummer: 2018-320

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat for Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 – landbrugsdelen.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 - landbrugsdelen

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2018
– *Præsentation*
KOM-dokumentet foreligger ikke
side 2

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremtiden for fødevarer og landbrug
– *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM(2017) 713
side 4

3. Markedssituationen for landbrugsvarer
– *Orientering*
KOM-dokumentet foreligger ikke
side 11

4. International handel og landbrug
– *Orientering og udveksling af synspunkter*
KOM-dokumentet foreligger ikke
side 15

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, præsentation og mærkning af spiritus, brugen af betegnelser for spiritus i præsentation og mærkning af andre fødevarer samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus
– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM (2016) 750
side 20

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 29. januar 2018 - landbrugsdelen

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår i 2018 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

Resumé

Det bulgarske formandskabs hovedprioriteter er moderniseringen af den fælles landbrugspolitik og budgettet for landbrugspolitikken efter 2020, hvor formandskabet planlægger en række udvekslinger af synspunkter mellem medlemsstaterne og Kommissionen, ligesom emnet er på dagsordenen for det uformelle rådsmøde i juni 2018. Blandt øvrige sager ventes formandskabet at fokusere på markedssituationen for landbrugsvarer, unfair handelspraksis og spiritusforordningen. På fødevarer- og dyresundhedsområderne forventes fokusområderne at blive sygdomshåndtering blandt vilde dyr og dyrevelfærd i relation til dyretransporter. Endelig fortsætter formandskabet forhandlingerne om gødningsforslaget.

Baggrund

Bulgarien overtog den 1. januar 2018 formandskabet for Rådet. Bulgarien indgår i trio-formandskab med Estland (andet halvår 2017) og Østrig (andet halvår 2018).

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2017 med henblik på præsentation.

Formål og indhold

Landbrug

Formandskabet forventes at fokusere på reformen af den fælles landbrugspolitik og landbrugsbudgettet efter i 2020. Det sker i kølvandet på Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik, som blev offentliggjort den 29. november 2017. Formandskabet planlægger at afholde fokuserede debatter i Rådet på baggrund af Kommissionens meddelelse, herunder på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2017. Formålet er ifølge formandskabet at informere om Kommissionens arbejde med forberedelsen af konkrete forslag. Det ventes, at Kommissionen i sommeren 2018 vil præsentere konkrete forslag til reformen.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) i januar og eventuelt i maj 2018 forventes markedssituationen at skulle drøftes. Formandskabet ventes at fokusere på sensitive sektorer som mælk og mejeriprodukter, oksekød, svinekød, fjerkræ, frugt og grøntsager. Derudover ventes formandskabet også at have fokus på udviklingen i sukkersektoren efter udløbet af sukkerkvoterne. Afhængig af markedsudviklingen vil formandskabet invitere Kommissionen til at præsentere markedssituationen.

Herudover ventes Kommissionen i 1. kvartal af 2018 at præsentere et forslag om unfair handelspraksis, og formandskabet ventes i den forbindelse at sætte emnet på dagsordenen på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) i marts og maj 2018 med henblik på en præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Det bulgarske formandskab ventes endvidere at forsøge at opnå enighed om Rådets position i forhold til forslaget om en revision af spiritusforordningen med henblik på at kunne indlede trilog med Europa-Parlamentet.

Handelsrelaterede landbrugsspørgsmål ventes på dagsordenen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i januar og marts 2018. Kommissionen forventes at orientere om udviklingen i forhandlingerne af frihandelsaftaler i løbet af formandskabet.

Derudover ventes det, at udviklingen af en europæisk proteinstrategi vil være på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) i februar. Endvidere ventes det, at bekæmpelse af madspild vil være på dagsordenen for rådsmødet i april med henblik på at drøfte fremskridt siden rådskonklusionerne fra juni 2016.

Endvidere vil formandskabet stå for trilogforhandlinger om gødningsforslaget.

Endelig ventes formandskabet at forberede EU's deltagelse i den 13. session i FN's Skovforum. Det ventes at ske gennem vedtagelse af rådskonklusioner.

Fødevarer og dyresundhed

På fødevarer- og dyresundhedsområderne forventes formandskabet særligt at prioritere den rolle, som vilde dyr spiller i sygdomshåndtering. I marts 2018 ventes formandskabet at organisere en workshop med fokus på dette emne blandt andet med henblik på at drøfte regionalt samarbejde og strategier med det formål at få en integreret tilgang til at forbedre dyresundhed i EU.

Derudover ventes formandskabet at fokusere på dyrevelfærd i forbindelse med dyretransporter. En harmoniseret implementering af den nuværende regulering vil være en væsentlig del af formandskabets program, og formandskabet ventes i den forbindelse at organisere en konference i april 2018.

Endelig ventes formandskabet i forhold til plantesundhed at fortsætte arbejdet i forhold til nødberedskab og kapacitetsopbygning af nationale myndigheder.

Derudover overtager formandskabet forhandlingerne om forslagene til henholdsvis en veterinær- og en foderlægemiddelforordning medicin, og det er formandskabets hensigt at nå så langt som muligt i forhandlingerne.

Kommissionen forventes endvidere i 2. kvartal 2018 at fremlægge forslag til tilpasning af EU's generelle fødevarerforordning 178/2002.

Fiskeri

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) i juni 2018 forventes en præsentation af Kommissionens forslag til revision af fiskerikontrolforordningen samt Kommissionens politikerklæring om fiskerimulighederne for 2019.

Formandskabet lægger endvidere op til at sikre vedtagelse af tilpasninger af forordningen om fiskerimuligheder for 2018, herunder for eksempel fiskerimulighederne for tobis. Endvidere vil formandskabet stå for trilogforhandlinger om de tekniske bestemmelser.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer tager de nævnte prioriteter til efterretning, idet man løbende vil forholde sig til de konkrete forslag og fokusområder.

Den Danske Dyrlægeforening bifalder, at formandskabet vil fokusere på dyretransporter. Den Danske Dyrlægeforening finder det beklageligt, at antibiotika og håndtering af syge dyr ikke er nævnt som fokusområder for formandskabet. Der bør endvidere fokus på forhandlingerne om forordningen om veterinære lægemidler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremtiden for fødevarer og landbrug KOM(2017) 713

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. december 2017. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 29. november 2017 præsenteret en meddelelse, der i overordnede vendinger beskriver den fælles landbrugspolitik efter 2020. Meddelelsen fokuserer blandt andet på forenkling og en fortsat udvikling, hvor den fremtidige landbrugspolitik bidrager med EU-merværdi ved at levere på indsatser inden for miljø, klima, biodiversitet, udvikling af landdistrikter og fødevarerektoren samt et velfungerende indre marked. Meddelelsen lægger vægt på resultater frem for detaljerede fælles regler, og medlemsstaterne skal således i strategiske planer for landbrugspolitikken beskrive deres indsatser i søjle I og II for at bidrage til de forskellige EU-mål. Meddelelsen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på udveksling af synspunkter. Det bulgarske formandskab planlægger, at drøftelsen skal fokusere på landbrugspolitikens målsætninger, europæiske merværdi, ressourcer (finansiering) og subsidiaritet.

Baggrund

Kommissionen har 29. november 2017 fremlagt en meddelelse om fremtiden for fødevarer og landbrug. Egentlige forslag til en fælles landbrugspolitik efter 2020 ventes fremlagt i 2018. Det ventes, at de konkrete forslag om den fælles landbrugspolitik vil blive fremlagt efter Kommissionens forslag til EU's flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020. Meddelelsen er modtaget fra rådssekretariatet i en dansk sprogudgave den 30. november 2017.

Meddelelsen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse om fremtiden for fødevarer og landbrug præsenterer de overordnede temaer, som det vil være relevant at adressere i forbindelse med udviklingen af den fælles landbrugspolitik efter 2020.

Overordnet fokuserer meddelelsen på landbrugets betydning i forhold til eksempelvis arealanvendelse, vækst og beskæftigelse samt synergier til Paris-aftalen for klima, FN's bæredygtigheds mål, den cirkulære økonomi og bioøkonomien. Følgende temaer bliver behandlet i meddelelsen:

Forenkling og en ny model

Et centralt fokusområde i Kommissionens meddelelse er forenkling af den fælles landbrugspolitik - herunder øget fokus på effekter fremfor detaljerede regler. Kommissionen pointerer behovet for at fokusere på EU-mål og samtidig i henhold til subsidiaritetsprincippet give medlemsstaterne en bedre mulighed for at adressere deres særlige udfordringer gennem tilpassede indsatser. Dette skal ses i forhold til den nuværende fælles landbrugspolitik, som i vidt omfang er bygget op omkring detaljerede krav og regeloverholdelse trods den store variation på tværs af EU. Kommissionen vil på den baggrund beskrive en ny model for landbrugspolitikken: På EU-niveau fastsættes mål og målsætninger, samt brede rammer for indsatser, mens medlemsstaterne skal udarbejde en strategisk plan for deres bidrag via søjle I og II til at opfylde disse EU-mål. De strategiske planer skal godkendes af Kommissionen.

Der er endvidere fokus på at reducere den EU-afledte administrative byrde samt udnytte potentialet i præcisionslandbrug og eksempelvis gennem ny teknologi i kontrollen af den fælles landbrugspolitik.

Forskning, rådgivning, udvikling og innovation

Meddelelsen peger på, at forskning og udvikling er centralt for landbrugssektorens udvikling, og at den fælles landbrugspolitik skal blive bedre til at øge synergien med forskning og udvikling til fremme af innovation. Hertil kommer, at meddelelsen fokuserer på behovet for udbredelsen af ny teknologi især til små- og mellemstore bedrifter. Kommissionen vil i den forbindelse opfordre til at styrke rådgivningstjenester som et element i de omtalte strategiske planer for herved at øge den europæiske merværdi ved hurtig udbredelse af ny viden.

Direkte støtte

Kommissionens meddelelse beskriver indkomstniveauet i landbruget sammenlignet med andre sektorer og betydningen af fortsat direkte støtte under den fælles landbrugspolitik. Samtidig pointerer meddelelsen forskellen i fordelingen af den direkte støtte mellem bedrifter, idet denne støtteform er arealrelateret, hvor 80 % af støtten er fordelt på 20 % af ansøgerne. Kommissionen anfører samtidig, at den største del af den direkte støtte tilgår mellemstore familieejede bedrifter mellem 5-250 ha. I meddelelsen foreslås, at der ses nærmere på fire forskellige muligheder, for at sikre en mere rimelig og målrettet støtte til landbrugernes indtægter: Obligatorisk loft over støtten for den enkelte bedrift (kendt som "capping"), degressiv støtte i forhold til størrelsen af bedrifter, øget fokus på omfordelingsbetaling for eksempel målrettet små og mellemstore bedrifter samt fokus på landmænd, der aktivt driver landbrug som levebrød. Meddelelsen omtaler endvidere betydningen af fælles rammer for direkte støtte og et velfungerende indre marked. Kommissionen anfører ydermere, at der fortsat er behov for at reducere forskelle i støtteniveau mellem EU's medlemsstater.

Investeringer

Kommissionens meddelelse beskriver vigtigheden af, at der foretages investeringer i modernisering af landbruget. Det drejer sig om investeringer i ny teknologi som for eksempel præcisionslandbrug og i udvikling af nye indtjeningskilder for landdistrikterne eksempelvis i form af cirkulær økonomi og bioøkonomi.

Risikohåndtering

Kommissionen sætter fokus på behovet for en robust landbrugssektor i lyset af de udfordringer som følger af prisudsving, klimaforandringer og ekstremt vejr samt risikoen for sygdomsudbrud. I den forbindelse gør Kommissionen opmærksom på de eksisterende redskaber som for eksempel intervention, direkte støtte, kri-

sestøtte og indkomststabiliseringstiltag i landdistriktspolitikken, ligesom Kommissionen lægger op til at se nærmere på, hvordan disse kan udnyttes bedre herunder også i sammenhæng med private initiativer. Endelig foreslår Kommissionen at etablere et permanent forum for risikohåndtering for at udveksle viden og erfaring mellem relevante aktører på området.

Miljøhensyn og klimaindsats

Meddelelsen understreger behovet for højere ambitioner for ressourceudnyttelse samt miljø- og klimahensyn. Kommissionen præsenterer et ønske om en mere målrettet, ambitiøs og fleksibel tilgang til erstatning for de nuværende grønne elementer. Kommissionen nævner hertil muligheden for, at medlemsstaterne kan anvende en kombination af obligatoriske og frivillige tiltag for at opnå de miljø-, biodiversitets- og klimamål samt andre offentlige goder, som indgår i den enkelte medlemsstats strategiske plan, ligesom der er et øget fokus på effekterne af de grønne elementer i den nye model.

Incitament til at anvende præcisionslandsbrug samt krav om udarbejdelsen af gødningshåndteringsplaner bliver nævnt som mulige obligatoriske elementer i de strategiske planer. Derudover nævner Kommissionen, at den direkte støtte skal ydes på betingelse af, at landmanden foretager visse miljø- og klimatiltag, som skal defineres nærmere af de enkelte medlemsstater. Herudover skal der være mulighed for at gennemføre mere ambitiøse frivillige tiltag.

Øvrige emner

Kommissionens meddelelse fokuserer på de muligheder, som den fælles landbrugspolitik har for at fremme arbejdspladser og vækst i landdistrikterne. Herunder ikke mindst potentialet af nye værdikæder inden for såvel bioøkonomi som cirkulær økonomi - for eksempel baseret på biprodukter fra land- og skovbrug. Endvidere beskriver meddelelsen betydningen af at kunne tiltrække yngre landmænd og vigtigheden af at tilgodese forbrugers hensyn, ligesom meddelelsen beskriver betydningen af den markedsorientering, som landbrugssektoren har gennemgået og betydningen heraf for EU set i forhold til den internationale handel.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 planlægger formandskabet, at drøftelsen skal fokusere på landbrugspolitikens målsætninger, europæiske merværdi, ressourcer (finansiering) og subsidiaritet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke foreligger et konkret forslag fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Idet meddelelsen formentlig i nogen grad vil danne grundlag for Kommissionens konkrete forslag til landbrugspolitikken efter 2020, kan meddelelsen få afledte statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. I lyset af den overordnede karakter af Kommissionens meddelelse, er det imidlertid vanskeligt at kvantificere disse konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer henviser til tidligere høringssvar, men forventer at komme med supplerende bemærkninger så snart, der foreligger mere konkrete forslag eller konsekvensvurderinger.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at høringssvaret er baseret på det forventede indhold af meddelelsen. Helt generelt forventes det ifølge Landbrug & Fødevarer, at der i meddelelsen vil være fokus på, at landbrugspolitikken skal levere konkrete resultater, og at udformningen af reglerne i højere grad end tidligere skal overlade

des til medlemsstaterne. Derudover skal alle medlemsstater udarbejde en strategisk plan for både søjle I og søjle II. Overgang til programmering af både søjle I og søjle II og større beslutningskraft til den enkelte medlemsstat er en fordel, hvis det giver mulighed for, at tiltagene på den enkelte bedrift bliver mere meningsfulde, end de er i dag. Det giver dog en risiko for meget forskellige ambitionsniveauer i medlemsstaterne. Det er derfor ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt, at der sikres et ensartet ambitionsniveau på tværs af lande.

Landbrug & Fødevarer finder, at i forhold til ambitionen om at knytte udbetalingen af direkte betalinger direkte til leveringen af konkrete resultater, så er det helt afgørende, at landmanden også har den fulde indflydelse på, hvorvidt man når resultatet eller ej. Det vil ikke være acceptabelt, hvis betalingen til landmanden populært sagt afhænger af vejr og vind – eller andre forhold, som landmanden ikke har indflydelse på.

Som Landbrug & Fødevarer har forstået det, vil den nuværende grundbetaling i søjle I blive erstattet af en indkomststøtte, som betinges af overholdelse af en række obligatoriske miljø- og klimatiltag, der udformes i de enkelte medlemsstater på baggrund af nogle fælles EU-retningslinjer. Dertil bliver det som en frivillig ordning muligt for landmændene at modtage en ekstra støtte. Denne ekstra støtte skal være målrettet og betinget af overholdelse af yderligere tiltag inden for miljø og klima. Denne ordning skal erstatte de nuværende grønne krav, og det er medlemsstaterne, der sammensætter ordningen. Landbrug & Fødevarer er meget positive over for tankegangen om at gøre den grønne del af støtten i søjle I frivillig. Det er med til at sikre, at støtten forbliver attraktiv at søge og ikke blot bliver omkostningsdækkende. Udmøntet på den rigtige måde kan der være et stort potentiale i den model, der foreslås. Landbrug & Fødevarer mener, at det er vigtigt, at alle landmænd har ret til den ekstra støtte, hvis de lever op til kravene i den frivillige ordning.

I forhold til den direkte støtte generelt er det ifølge Landbrug & Fødevarer vigtigt at undgå krav om national medfinansiering af de direkte betalinger i søjle I, da det vil være til fare for det indre marked. Det forventes, at Kommissionen vil foreslå yderligere udjævning af støtten mellem medlemsstaterne. Landbrug & Fødevarer ser ingen grund til, at der skal foregå yderligere udjævning af støtten mellem medlemslandene, da der også er stor forskel mellem landene for eksempel vedrørende klimaudfordringer og klimaforpligtelser, størrelsen af landbrugsproduktionen og omkostningsniveau. Landbrug & Fødevarer er imod yderligere skærpelse af de eksisterende støtteløfter.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at der lægges op til, at anvendelse af instrumenter til risikohåndtering også vil være frivillige fremadrettet. Baggrunden er, at Landbrug & Fødevarer vurderer, at alternativet vil være en obligatorisk ordning, der realistisk set vil skulle finansieres via en reduktion i den direkte støtte til landmanden. Landbrug & Fødevarer har stor fokus på vigtigheden af international handel, og at landbrugspolitikken er markedsorienteret og fokuserer på fødevarereproduktionen. Det fokus er helt essentielt for fremtidig vækst i fødevarerhvervet. Det er derfor meget positivt, at Kommissionen også lægger vægt på denne dagsorden. Forskning og innovation er motoren for vækst og udvikling i erhvervet, og det er positivt, at der forventes et stort fokus på dette i meddelelsen. Der er generelt fokus på at styrke rådgivningstjenester som et element i de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer vil i den forbindelse bemærke, at den stærke danske rådgivningssektor kan bane vejen for at hjemtage nyttig viden via deltagelse i de fælleseuropæiske aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at der forventes fokus på, at der foretages investeringer i modernisering af landbruget og forbedring af de europæiske landmænds konkurrenceevne. Kommissionen forventes også at sætte fokus på generationsskifteudfordringer. Det er noget, som man også oplever i Danmark. Udfordringen er ifølge Landbrug & Fødevarer, hvorledes generationsskiftet fremmes, uden at de konkrete tiltag sætter sig som en værdi i de aktiver, som næste generation skal investere i. Landbrug & Fødevarer mener, at det helt generelt er vigtigt med vækst og arbejdspladser i landdistrikterne, og landbrugssektoren giver et stort bidrag til dette. Da der er begrænsede midler i EU's landdistriktsprogram, er det vigtigt, at midlerne i EU's landdistriktsprogram primært fokuseres på tiltag rettet mod landbrugserhvervet.

Landbrug & Fødevarer fremhæver endvidere, at Kommissionen har et stort fokus på at skabe forenkling af reglerne. Forenklingen skal ske dels ved at give større mulighed for at indrette kontrol- og sanktionssystemet

nationalt og dels ved for eksempel at udnytte potentialet i digitaliseringen til at forenkle regler og kontrol. Set med danske landmænds øjne er der ifølge Landbrug & Fødevarer et stort behov for forenkling, da det nuværende regelsæt er meget komplekst. Det er vigtigt, at det fremtidige fokus i kontrollen bliver på vejledning og korrektion frem for på kontrol og sanktioner. Landbrug & Fødevarer mener, at der er et stort potentiale i at udnytte digitaliseringen til at skabe smart regulering, reducere fokus på bagatelsager og detaljeregulering ned til 100 m² nøjagtighed, til at belønne præcisionslandbrug og til at lette kontrolbyrden. Hvis disse potentiale skal udnyttes fuldt ud, er det dog ifølge Landbrug & Fødevarer helt centralt, at Kommissionens retningslinjer for, hvordan der skal kontrolleres, gentænkes, bagatelgrænserne hæves og at landmandens retssikkerhed er i højsædet.

Danmarks Naturfredningsforening er overordnet set enig i, at der vil være mange fordele ved at nedtone de generelle krav i EU's fælles landbrugspolitik og lade medlemsstaterne adressere deres egne problemer lidt mere individuelt. Både af hensyn til at opnå de fælles EU-mål og af hensyn til at lette bureaukratiet. Danmarks Naturfredningsforening ønsker dog håndfaste beviser for, at de enkelte medlemsstater bliver holdt ansvarlige for at opnå de fælles mål og tvivler på, at de ressourcer, der skal bruges til at håndhæve dette, i den sidste ende vil bidrage til en forenkling.

Danmarks Naturfredningsforening vil også gerne gøre opmærksom på, at de grønne krav, der blev indført i søjle I ved sidste programperiode, sagtens kan implementeres over hele EU. Krav om mindst tre afgrøder i sædskiftet, krav om at opretholde et areal med vedvarende græs, og kravet om 5 % miljøfølsomme arealer er relevante for alle EU's medlemsstater. Men Danmarks Naturfredningsforening er også enige i, at det kan være hensigtsmæssigt at erstatte de grønne krav med et katalog af indsatsområder, som det enkelte land eller den enkelte landmand kan benytte sig af for at nå de fælles EU-mål. Det skal være en absolut forudsætning, at alle grønne tiltag er varige løsninger. Men det er nødvendigt med en grundig proces, der identificerer de nødvendige krav, og at der også i relation til disse er en håndhævelse, og at manglede målopnåelse sanktioneres langt hårdere i den nye landbrugspolitik. Erfaringen omkring frivillige tiltag for at opnå miljø-, biodiversitets- og klimamål er ifølge Danmarks Naturfredningsforening ikke imponerende, og derfor skal balancen mellem obligatoriske og frivillige indsatser også overvejes nøje, og varigheden i disse skal sikres. Alle tiltag skal desuden være naturforbedringer, og det skal ikke tillades, at de grønne indsatser bruges til afværgeforanstaltninger for landbrugets miljøforurening.

Det undrer Danmarks Naturfredningsforening, at den bebudede ”merværdi ved at levere på indsatser indenfor, klima og biodiversitet” ikke er mere omfattende beskrevet, når det angiveligt er Kommissionens fremtrædende hovedmål i den kommende meddelelse. Samlet set bør den fælles landbrugspolitik i langt højere grad dirigeres hen mod, at alle bedrifter skal leve op til at levere miljøgoder, og de grønne krav skal styrkes såvel i søjle I som i søjle II. Danmarks Naturfredningsforening mener, at der i søjle I skal være mulighed for at honoreres, hvis bedriften øger indsatsen for miljø-, biodiversitets- og klimamål. Tiltag i søjle II skal understøtte varige naturforbedringer og må ikke kunne anvendes til håndtering af landbruget miljøforurening. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark fremover skal benytte sig af fuld hjemtagning i søjle II.

Med hensyn til de øvrige emner, som Kommissionen ønsker at sætte fokus på, gør Danmarks Naturfredningsforening opmærksom på de store miljø- og dyrkningsmæssige fordele, der vil være ved at udvikle en forretningsmodel for grøn biomasse, især græs og kløvergræs. Flerårige kløvergræsmarker vil i høj grad kunne erstatte import af proteinfoder fra tredjelande, reducere behovet for pesticider og kvælstof på markerne og forbedre muligheden for, at planteavlere kan lægge om til økologisk jordbrug.

3F finder generelt, at der mangler fokus på beskæftigelsesmuligheder, når man taler om fremtiden for fødevarer og landbrug. 3F finder også, at der i forbindelse med udbetaling af landbrugsstøtte burde være mere fokus på sociale aspekter, således at man kun kan få støtte, hvis man overholder gældende love og aftaler, hvad angår løn og ansættelsesforhold - herunder at man sikrer, at det pågældende landbrug ikke medvirker

til social dumping eller overtrædelse af gældende arbejdsmiljødirektiver og nationale love. 3F anfører, at overholdelse af disse krav bør være en forudsætning for at modtage landbrugsstøtte.

Økologisk Landsforening noterer, at Kommissionen mener, at væksten i det økologiske areal i EU fra 2 % i 2000 til 6 % i 2015 blandt andet skal tilskrives EU's landbrugspolitik. Økologisk Landsforening mener, at væksten primært har fundet sted på trods af EU's landbrugspolitik. EU's landbrugspolitik fremmer ifølge Økologisk Landsforening med sin nuværende indretning særligt intensivning af landbruget og opdyrkning af mere land. Økologisk Landsforening mener imidlertid, at det er værd at bemærke, at økologi ifølge den offentlige høring om EU's landbrugspolitik i fra første halvdel af 2017 er fremhævet som et mål, der skal have en mere tydelig placering i den fremtidige landbrugspolitik. Jf. spørgsmål 16 i rapporten fra den offentlige høring. Det er et resultat, der ifølge Økologisk Landsforening burde have mere bevågenhed i meddelelsen fra Kommissionen.

Økologisk Landsforening mener overordnet, at produktion af fødevarer skal foregå på markedsvilkår. Det vil sige, at udbetaling af indtægtsstøtte principielt skal afvikles over tid. EU's landbrugsbudget skal i stedet overvejende anvendes til at betale landbruget for samfundsudgifter knyttet til landbrugets arealforvaltning. Samfundsudgifterne kan ifølge Økologisk Landsforening ikke privatiseres, og derfor prissættes disse ikke via de traditionelle markeds kræfter. Økologisk Landsforening påpeger endvidere, at der er meget stort behov for at tilvejebringe finansiering af de fælles samfundsgoder, da de både er under pres i en situation, hvor indtægtsstøtten som i dag er knyttet op på produktion og i en situation, hvor fødevarerproduktion fuldstændigt blev overladt til markeds kræfterne.

Økologisk Landsforening ser positivt på, at der laves en model baseret på en større anvendelse af nærhedsprincippet, hvor medlemsstaterne får mere indflydelse på, hvordan midlerne anvendes, og at Kommissionen godkender de nationale programmer for at sikre sig, at den nationale udmøntning lever op til de fælles mål for den fælles landbrugspolitik, og at der ikke skabes en konkurrenceforvridning som følge af en nationalisering af midlerne. Hvis midlerne i højere grad flyttes over til betaling for fælles goder fremfor passiv indtægtsstøtte for produktion af fødevarer, så reduceres risikoen for konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne ifølge Økologisk Landsforening. Fælles samfundsgoder er karakteriseret ved, at de ikke kan privatiseres/kommercialiseres.

Økologisk Landsforening bruger bevidst begrebet "betaling" for fælles goder, idet det er vigtigt, at de nuværende principper for fastsættelse af satser for betaling af f.eks. naturpleje, der alene må kompensere tabt indtægt, erstattes af en metode til fastsættelse af betalingsats, der anerkender, at landmanden skal have en reel betaling for sin ydelse. Landbruget kan ikke leve af et nul, så i det omfang, der er tale om et fælles gode, der ikke kan kommercialiseres, så er samfundet nødt til at tilvejebringe en egentlig betaling. EU's landbrugsbudget udgør en mulighed for at lave en solidarisk betaling til landmændene finansieret af EU's skatteyderes økonomiske bidrag.

EU's landbrugsbudget har ifølge Økologisk Landsforening primært været orienteret i retning af at sikre produktion af fødevarer. Det store behov er ikke længere at stimulere til en større fødevarerproduktion. Behovet er i dag at omstille produktionen i en mere bæredygtig retning, hvor der i valg af metoder tages større hensyn til naturressourcerne. Det skal afspejles i den nye politik, og det er i den forstand ikke et mål at sikre at alle lande kommer op på samme indtægtsstøtteniveau, som de "gamle" EU lande ligger på i dag. Princippet for anvendelsen af EU's landbrugsbudget skal være med vægt på betaling for fælles goder frem for på intensivning og produktion. Det er af samme årsag nødvendigt at ændre perspektivet, så udbetalingen ikke læner sig op ad dyrket landbrugsland. Udmåling af den økonomiske konvolut til hvert medlemsland skal basere sig på et andet grundlag.

Økologisk Landsforening bemærker, at det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen vil afvikle grønningselementerne og lade dem erstatte af en kombination af obligatoriske miljø- og klimakrav, som forudsætning for at modtage den direkte betaling samt supplerende frivillige forpligtelser. Økologisk Landsforening kan ikke se, at denne løsning kan føre til forenkling. Grundlæggende vil der være tale om en videreførelse af grønningssatser i form af de obligatoriske miljø- og klimaforpligtelser. Det vil øge kompleksiteten yderligere,

hvis der udover de obligatoriske krav vil være frivillige grønne tilskud i både søjle I og II, hvoraf nogen vil betinge, at landmændene har overholdt de obligatoriske miljø- og klimakrav. Økologisk Landsforening mener, at det langsigtede mål er at afvikle andelen af midler, der bruges til passiv indtægtsstøtte og gradvis lade den erstatte med betaling for fælles goder. Målet er over tid at nå til en model, hvor 80 % af budgettet bruges på at finansiere betaling til fælles goder og 20 % af budgettet bruges på nationalt medfinansierede ledsagende foranstaltninger som videnudvikling, forskning, rådgivning og markedsfremme.

Økologisk Landsforening mener, at obligatoriske miljø- og klimakrav helt skal afvikles og den direkte indtægtsstøtte som minimum reduceres tilsvarende. Landmændene skal kunne indhente den tabte indtægtsstøtte ved at gå ind i frivillige ordninger med levering af fælles goder i forhold til miljø, rent vand, klima, natur og dyrevelfærd.

Det fremgår, at den nye grønne arkitektur skal fremme kooperative/kollektive tilgange. Det kan ifølge Økologisk Landsforening i nogle sammenhænge give god mening at understøtte fælles indsatser. Økologisk Landsforening påpeger imidlertid, at det er vigtigt, at arkitekturen ikke stiller økologiske producenter ringere i forhold til at kunne modtage betaling for at gå ind i kollektive aftaler. Økologiske landmænd skal kunne få betaling også selvom, de eventuelt skulle være underlagt restriktioner, der har relevans for den fælles indsats qua de økologiske regler, og det er vigtigt at en eventuel merpris på økologiske produkter ikke modregnes den sats, som landmanden vil kunne opnå. Et princip for beregning af støttesatsen, hvor merprisen modregnes har den konsekvens, at det økologiske produkt altid vil være stillet dårligere i konkurrencen med konventionelle produkter, eftersom forbrugerne vil skulle betale hele eller en del af udgifterne for den ydelse, som andre landmænd får betalt via en EU-finansieret støtteordning.

Kommissionen har stort fokus på målbare resultater. Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at betaling forudsætter, at der er målt et givet resultat i det enkelte tilfælde. Dette vil være alt for tungt kontrolmæssigt, og det vil betyde, at systemet ikke kan understøtte praksis, der først kan aflæses i konkrete resultater på lang sigt. Kulstofopbygning i jorden er en vigtig klimaindsats, men opbygningen kan først måles efter en længere årrække. Det er vigtigt for Økologisk Landsforening, at det er adfærden, der belønnes. Fokus på resultat må lægges i forbindelse med udvælgelse af hvilken adfærd, der belønnes.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017 var der en første drøftelse af Kommissionens meddelelse. Mange medlemsstater understregede, at landbrugspolitikken er en af kernerne i EU, og pointerede, at landbrugspolitikken også fremadrettet skal være fælles, så man undgår en renationalisering af landbrugspolitikken. Der var bred opbakning til forenkling af landbrugspolitikken, men forskellige holdninger til, hvorvidt Kommissionens meddelelse trækker i den rigtige retning. En mindre gruppe medlemsstater fremhævede det som positivt, at Kommissionens meddelelse lægger vægt på øget subsidiaritet og fleksibilitet for medlemsstaterne.

Flere medlemsstater efterspurgte et tilstrækkeligt stort landbrugsbudget, og mange af de samme medlemsstater efterlyste yderligere udjævning af forskelle i niveauerne for den direkte støtte på tværs af lande. De medlemsstater, som nævnte national medfinansiering af den direkte støtte, var alle afvisende over for idéen. Der var endvidere visse medlemsstater, der fremhævede behovet for at fokusere den direkte støtte til aktive landmænd og især familiebedrifter, mens enkelte medlemsstater fremhævede, at den direkte støtte skal gives på lige vilkår.

Derudover var der flere medlemsstater, der fremhævede behovet for mere fokus på risikohåndtering. Ligeledes fremhævede en lang medlemsstater lande behovet for at adressere landmændenes stilling i værdikæden. Nogle få medlemsstater understregede behov for en fortsat markeds- og eksportorientering af landbrugspolitikken, samt betydningen af fortsat modernisering og innovation.

Endelig var der bred opbakning til meddelelsens fokus på offentlige goder, klima og miljø, ligesom en lang række medlemsstater fremhævede behovet for at fokusere på unge landmænd.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelserne af den fælles landbrugspolitik efter 2020 ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme. Regeringen arbejder for, at der sikres bedre sammenhæng mellem den fælles landbrugspolitik og håndteringen af fælles biodiversitets-, klima- og miljøudfordringer. Regeringen arbejder endvidere for reel forenkling af den fælles landbrugspolitik for både landmænd, borgere og myndigheder, så der sikres proportionalitet mellem de administrative udgifter og den reelle risiko for EU's budget. Regeringen arbejder desuden for, at den direkte støtte ydes på en måde, der sikrer lige konkurrencevilkår på tværs af forskellige bedriftsstrukturer i EU's medlemsstater.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik bliver moderniseret for at understøtte en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor. Det indbefatter, at den fælles landbrugspolitik i højere grad fokuserer på nye indtjeningsmuligheder som for eksempel bioraffinering og den grønne værdikæde i bioøkonomien og desuden inkorporerer ny teknologi både i forhold til landbrugets produktion og administrationen af landbrugspolitikken. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes igennem et velfungerende indre marked og forsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. december 2017.

Kommissionens meddelelse har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2017 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

3. Markedssituationen for landbrugsvarer

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

Resumé

Markedssituationen for mælk og svinekød var vanskelig i 2014-2016 på grund af lave priser, der især skyldtes det russiske importforbud mod landbrugsvarer fra EU og en generel ubalance mellem udbud og efterspørgsel. I anden del af 2016 og i 2017 kom der en markant forbedring af markedssituationen for både svinekød, mælk og mejeriprodukter. Dog var der i mejerisektoren en markant ændring mellem prisen på smør, der er meget høj, og prisen på skummetmælkspulver, der er forholdsvis lav. For mælk og mejeriprodukter samt for svinekød er der udsigt til en forværring af markedssituationen i 2018. For frugt og grøntsager har markedssituationen været påvirket af dårligt vejr og deraf følgende lavt udbud og høje priser. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på orientering fra Kommissionen.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på orientering fra Kommissionen.

Formål og indhold

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

I perioden fra 2014 frem til sommeren 2016 var der internationalt og i EU betydelige prisfald på mælk og mejeriprodukter. Det skyldes et meget stort udbud af mælk på markedet som følge af produktionsudvidelser i New Zealand, USA, Australien og EU, dårlig efterspørgsel på grund af det russiske importforbud og stigende efterspørgsel fra Kina. Situationen er siden sommeren 2016 forbedret væsentligt, og priserne har været stigende.

I EU kom der en stigning i mælkeproduktionen efter mælkekvoternes ophør den 31. marts 2015. Fra juni 2016 begyndte produktionen dog at falde, således at produktionen i kalenderåret 2016 kun steg med 0,4 % sammenlignet med kalenderåret 2015. Denne udvikling fortsatte indtil foråret/sommeren 2017, hvorefter mælkeindvejningen har været stigende. Således var indvejningen i januar-oktober 2017 0,8 % højere end den tilsvarende periode af 2016. I Danmark har der været en produktionsforøgelse på 5,5 % i nævnte periode.

Det generelt høje udbud i 2015 og delvist 2016 påvirkede prisniveauet. Afregningsprisen til producenterne i EU faldt derfor frem til juli 2016, hvor den udgjorde 25,7 cent/kg. Det var et fald på 19 pct. sammenlignet med januar 2015 og 36 % sammenlignet med december 2013, hvor prisen var historisk høj. Siden sommeren 2016 er prisen væsentligt forbedret og har siden starten af 2017 ligget på cirka 33 cent/kg med svagt stigende tendens, således at den primo december udgør 38 cent/kg i gennemsnit for EU. På grund af det stigende udbud, må der nok forventes prisfald i begyndelsen af 2018. I Danmark har afregningsprisen til producenterne fulgt en lignende udvikling. Arlas pris til konventionelle producenter i blandt andet Danmark lå i juni og juli 2016 på 1,86 kr./kg (uden diverse tillæg). Det var et fald på over 33 % i forhold til før det russiske importforbud. Prisen har siden oktober 2017 ligget på 2,90 kr./kg, hvilket historisk set er en god pris. Primo januar 2018 er prisen faldet til 2,68 kr./kg. Produktpriserne på for eksempel ost, mælkepulver mm. faldt ligeledes væsentligt i 2015. Sidenhen er priserne med en enkelt undtagelse blevet væsentligt forbedret. Det gælder for ost og sødmælkspulver og særligt smør, hvor prisen i september/oktober 2017 kom op på rekordhøje 647 €/100 kg. Sidenhen faldt prisen kraftigt og er nu på 458 €/100kg, der dog historisk fortsat er en god pris. Det skyldes en stigende efterspørgsel efter mælkefedt frem for vegetabilsk fedt. Derimod ses for skummetmælkspulver en vigende efterspørgsel og prisfald, og den nuværende pris på 145 €/100 kg er under interventionsniveauet jf. nedenfor.

Ordringen for opkøb via intervention af skummetmælkspulver blev anvendt i 2015 og 2016. Der har dog ikke været interventionsopkøb i Danmark. Der har ikke været opkøb af smør til intervention i EU i perioden. Der var frem til december 2016 opkøbt 374.831 tons skummetmælkspulver. Det svarer til ca. 33 % af den årlige produktion af skummetmælkspulver i EU. På grund af den forbedrede markedssituation i anden halvdel af 2016 indledte Kommissionen i december 2016 salg af skummetmælkspulver fra interventionslagre ved licitationer. I første omgang for en mængde på 22.500 tons, hvoraf 40 tons blev solgt ved den første licitation i december 2016, hvorefter der alene er solgt 100 tons. Det er alt, hvad det har været muligt at sælge på i alt 15 dellicitationer, idet Kommissionen har vurderet de fleste bud værende for lave. Tværtimod har der som konsekvens af de vigende priser på skummetmælkspulver været fornyet opkøb af ca. 14.000 tons skummetmælkspulver til intervention siden 27. marts 2017.

Ændrede regler om intervention af skummetmælkspulver i 2018

I medfør af reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1308/2013 om Den Fælles Markedsordning og forordning 1370/2013 om foranstaltninger til fastsættelse af støtte og restitutioner i forbindelse med den fælles markedsordning for landbrugsprodukter har virksomhederne i EU hidtil haft krav på, at kunne sælge skummetmælkspulver til intervention i perioden den 1. marts til den 30. september til en fast pris på 169,8 euro/100 kg (1265 kr./100 kg) for en mængde på op til 109.000 tons. På grund af de store lagre af skummetmælkspulver fremsatte Kommissionen i november 2017 forslag KOM(2017)692 om ændring af om en ændring af artikel 3, stk. 1, litra c i forordning (EU) 1370/2013 således, at grænsen for opkøb af skummetmælkspulver til offentlig intervention til fast pris ændres fra 109.000 tons til 0 tons med virkning alene for 2018. Interventionsopkøb vil således kun kunne ske ved licitationsprocedure. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og forslaget kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Intervention vil fortsat være tilgængelig, som det er fastsat i forordning 1308/2013, men Kommissionen vurderer, at med udbudsprocedure vil licitation blive anvendt på en mere kontrolleret måde under hensyn til markedssituationen. Der var opbakning til forslaget i Rådet, og forslaget forventes snarest formelt vedtaget.

Markedssituationen for svinekød

I 2014 blev svinekødssektoren også ramt af den politisk begrundede russiske embargo mod en række landbrugsprodukter fra blandt andet i EU. I forvejen havde Rusland dog siden februar 2014 iværksat veterinært begrundede restriktioner mod svinekød fra EU på grund af udbrud af afrikansk svinepest i Polen, Estland, Letland og Litauen. De veterinært begrundede restriktioner omfattede flere produkter end den politisk begrundede embargo. Restriktionerne omfattede ydermere alle dele af EU, og var således ikke begrænset til de medlemsstater/regioner, hvor der er konstateret afrikansk svinepest. Kommissionen fandt denne tilgang uproportional og bragte derfor sagen for WTO's tvistbilæggelsesorgan. EU fik medhold både ved WTO-panelet og senere i appelorganet. Rusland havde efterfølgende frem til den 6. december 2017 til at foretage de nødvendige skridt til at efterleve panelets og appelorganets kendelse. Den 27. oktober 2017 udvidede Rusland imidlertid den politisk embargo til også at omfatte de produkter, der hidtil har været omfattet af de veterinært begrundede restriktioner. Dette anser Kommissionen for en omgåelse af panelets afgørelse, og man har derfor anmodet om autorisation til at kunne indføre sanktioner mod Rusland. Kommissionen har dog endnu ikke taget stilling til, hvorvidt man i givet fald vil udnytte en af WTO legitimeret mulighed for at indføre sanktioner mod Rusland som svar på Ruslands manglende efterlevelse af WTO-afgørelsen

Ud over det russiske importforbud har markedssituationen for svinekød været præget af et stigende udbud i 2015, hvor antallet af slagtinger i EU steg med 3,3 % i forhold til 2014. Stigningstakten er siden faldet og udgjorde i 2016 0,6 % i forhold til 2015, og i 2017 var der et lille produktionsfald i forhold til 2016. I 2017 har markedssituationen for svinekød udviklet sig særdeles positivt. Det skyldes først og fremmest en stor efterspørgsel fra det kinesiske marked. I efteråret af 2017 var EU's pris på svinekød på 171,5 euro/100 kg, hvilket er 3,9 % højere end samme tid året før. I Danmark var svinenoteringen i efteråret 2017 på 10,5 kr./kg. Til sammenligning var prisen i første kvartal af 2016 på 8,6 kr./kg. I vinteren 2017 har der være en afmatning af efterspørgslen især fra Kina. Det har betydet, at svineprisen på EU-niveau er faldet til nu 141,0 euro/100 kg. Den danske svinenotering for uge 2 i 2018 er på 9,0 kr./kg.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Frugt- og grøntsektoren i EU havde en betydelig eksport til Rusland. Kommissionen indførte derfor efter indførelsen af det russiske importforbud i august 2014 en særlig støtte til frugt- og grøntsektoren, som løbende er blevet forlænget senest indtil medio 2018. Støtten er i den seneste ordning begrænset til frugttræer, hvor strukturtilpasning til ændrede markedsforhold typisk tager længere tid end for eksempel etårige afgrøder. Støtten kan ydes til grøn høst (af umoden frugt), undladt høst (med destruktion af ikke høstet frugt) eller til tilbagekøb fra markedet (hvor produkterne oftest uddeles gratis). Støtten allokeres primært til de produkter og medlemsstater, der er særligt berørt af manglende eksport til Rusland. Den danske frugt- og grøntsektor har ikke været påvirket af krisen i videre omfang, og den særlige krisestøtte er ikke hidtil blevet anvendt i Danmark. I forbindelse med de successive forlængelser af støtte i frugt- og grøntsektoren, er der sket en væsentlig reduktion af de potentielt støttede mængder, set i lyset af, at producenterne har haft tid til at tilpasse sig og finde nye markeder. Kommissionen har i september 2017 iværksat mulighed for støtte i Spanien, Italien og Grækenland til tilbagetrækning mv. af ferskner og nektariner. Tiltaget vedrører maksimum cirka 35.000 tons ekstra og begrundes i udbuds-, lager- og markedssituationen for ferskner og nektariner.

Priserne på markederne for æbler og pærer har i store træk ligget over de historiske gennemsnit i den foregående 5-års referenceperiode. Dette skyldes mindre produktion og små afgrøder som følge af sen forårsfrost i 2017. Forsyningen af tomater i EU i løbet af vinterhøsten er moderat, især grundet mindre produktion i Italien (- 10 %) og Spanien og et ret stabilt produktionsniveau i Marokko. Priserne på citrus/ appelsiner ligger omkring referenceperiodens maksimale niveauer grundet mindre udbytter/lavere kvalitet i Spanien og Italien. Vanskelige klimatiske forhold er årsagen til kvalitetsniveauer under gennemsnittet, men Kommissionen har peget på positiv dynamik i dele af sektoren på grund af markedsføring og kvalitetsstrategier.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en orientering fra Kommissionen.

Konsekvenser

Der er ikke statsfinansielle, lovgivningsmæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til markedssituationen for svinekød, at rigelige tilførsler af slagtesvin her i ugerne efter nytår bliver udnyttet af tyske slagterier til at sætte pres på noteringen til svineproducenterne. Til denne uge faldt den tyske notering således med 3 eurocent, og flere af de store tyske slagterier har valgt at gå ud med deres egen "Hauspreis", der ligger yderligere 4 eurocent under den officielle vejledende notering. Den tyske notering for svin er den ledende notering i Europa, som alle øvrige medlemsstater skeler til. Faldet i Tyskland forplanter sig således hurtigt til de øvrige medlemsstater. Herhjemme faldt noteringen da også med 30 øre til denne uge. Landbrug & Fødevarer bemærker, at det dog er en normal sæsonmæssig udvikling, at der er pres på noteringen på denne tid af året. Forhåbentlig er man nu tæt på – eller har nået - bunden i noteringen, inden man kan afvente forårets komme og dermed også en normal sæsonmæssig styrkelse af noteringen.

Landbrug & Fødevarer påpeger, at der december 2017 blev udarbejdet en ny prognose over noteringen for svin i 2018. Den enkelte svineproducent kan se prognosen på farmtal online hos SEGES. I forhold til prognosen fra september er der sket en nedskrivning for de enkelte kvartaler i 2018 med mellem 0,50-1,00 kr./kg. Der er således udsigt til et betydeligt lavere prisniveau i 2018 i forhold til 2017. Prognosen bygger på en forventning om, at man – efter fald i EU produktionen af svin i 2017 – vil se en stigning i EU produktionen i 2018 i størrelsesorden 3 pct. Samtidig er der ikke på forhånd lagt op til de store ændringer i de mængder svinekød, der forventes eksporteret ud af EU i 2018 i forhold til 2017. Forventningen om en stigning i EU produktionen af svin i 2018 skyldes ifølge Landbrug & Fødevarer, at der har været god økonomi i produktionen af smågrise det seneste halvandet år. Så formentlig er ikke mange smågriseproduktioner blevet lukket i denne periode. Landbrug & Fødevarer mener, at et lavere prisniveau i EU selvfølgelig vil kunne stimulere eksporten i 2018. Men der er samtidig udsigt til øget pres på eksportmarkederne fra en stigende svineproduktion hos andre store eksportørlande som USA, Canada og Brasilien. Landbrug & Fødevarer bemærker, at prognosen som altid skal tages med alle mulige forbehold. Mange andre faktorer kan påvirke noteringen i den anden retning i 2018. Her kan nævnes ændring i kinesisk efterspørgsel, nye tilfælde af afrikansk svinepest i Europa, udvikling i valutakurser, godt grillvejr, osv.

At der fremadrettet er udsigt til mere amerikansk svinekød på eksportmarkederne blev bekræftet af den seneste amerikanske svinetælling fra den 1. december 2017, der blev offentliggjort kort før jul. Resultatet af tællingen viser en samlet amerikansk svinebestand, der ligger 2,4 pct. højere end for et år siden. Og samtidig forventes faringerne i det igangværende og kommende kvartal at ligge 2,8 og 2,3 pct. højere end året før. Svinetællingen bekræfter, at der de kommende kvartaler kan forventes en stigning i de amerikanske slagtinger af svin i størrelsesorden 3-4 pct. i forhold til året før. Landbrug & Fødevarer bemærker, at åbning af en række nye slagterier i USA dog også betyder, at den amerikanske slagtekapacitet ligger mindst 7 pct. højere i 2018 i forhold til 2017. Stigningen i den amerikanske svinebestand sker på baggrund af relativt lave foderpriser og god økonomi i svineproduktionen gennem et stykke tid, samtidig med at der også er investeret i ny svineproduktion i forbindelse med opførelse af nye amerikanske svineslagterier. Også i Tyskland er der offentliggjort en ny svinetælling kort før jul. De foreløbige tal for den tyske svinebestand pr. 3. november 2016 viser en stigning i totalbestanden på 0,6 pct., mens antallet af avlssvin er faldet 1,3 pct. Det er første gang siden maj 2015, at der er en stigning i den samlede tyske svinebestand. Tællingsresultatet tyder på, at

man kan forvente en tysk egenproduktion af svin, der i 1. halvår 2018 vil ligge ca. 1 pct. højere end året før. Landbrug & Fødevarer bemærker, at man får en nærmere indikation af EU produktionen af svin i 2018, når svinetællinger fra en række vigtige europæiske lande offentliggøres i løbet af februar måned 2018.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til markedssituationen for mejerisektoren, at mælkeprisen i Danmark i januar måned faldt til 272 øre/kg konventionelt mælk (forventet efterbetaling medregnet). Faldet skyldes en kombination af faldende verdensmarkedspriser på mange mejerivarekategorier og til dels en høj indvejning. Det forventes ifølge Landbrug & Fødevarer, at mælkeprisen i de kommende måneder vil falde yderligere, da man forventer en forsat høj indvejning i både Danmark og EU som helhed. Det er dog positivt at bemærke, at eksporten til Kina pt. ligger på et højere niveau end det var tilfældet i både 2015 og 2016.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det må forventes, at en række medlemsstater vil udtrykke bekymring over de mulige prisfald i 2018.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Ændringer i reglerne for intervention har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2017 forud for rådsmøde (landbrug og miljø) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt den 30. november 2017.

Markedssituationen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2017 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 9. oktober 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. september 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

4. International handel og landbrug KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. oktober 2017. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 vil orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på orientering og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 vil orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018 med henblik på orientering og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Igangværende frihandelsforhandlinger

Efter flere års stilstand er forhandlingerne mellem EU og Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) genoptaget, og parterne har udvekslet nye toldtilbud. Spørgsmålet om liberalisering af handlen med landbrugsvarer er et centralt element i forhandlingerne. På trods af intense forhandlinger mellem parterne i forbindelse med WTO ministerkonferencen i Buenos Aires i december 2017 lykkedes det ikke at opnå enighed om de udestående emner. Det er fortsat forventningen, at der kan indgås en politisk aftale i starten af 2018.

EU og Mexico har i juni 2016 påbegyndt forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Disse forhandlinger foregår inden for rammerne af forhandlingerne om en opdatering af den overordnede globale økonomiske og politiske samarbejdsaftale. Parterne er nået langt i forhandlingerne og håber at indgå en politisk aftale i starten af 2018. EU og Chile indledte i november 2017 forhandlinger om modernisering af handelsaftalen i den eksisterende associeringsaftale mellem parterne.

Kommissionen fremsatte 21. december 2016 udkast til forhandlingsmandat om eventuelle forhandlinger med Tyrkiet om en modernisering af den eksisterende EU-Tyrkiet toldunion med det formål at forbedre rammevilkårene for handel og investeringer mellem EU og Tyrkiet. I lyset af den negative politiske udvikling i Tyrkiet og det belastede forhold mellem Tyrkiet og flere EU-lande ligger forhandlingerne om dette forhandlingsmandat dog pt. stille.

Kommissionen har den 13. september 2017 fremlagt udkast til forhandlingsdirektiver, der bemyndiger Kommissionen til at indlede forhandlinger med New Zealand og Australien med henblik på indgåelse af frihandelsaftaler. Forhandlingsdirektiverne behandles pt. i Rådet, og det forventes, at forhandlingerne med begge parter vil kunne indledes i løbet af 1. halvår 2018.

Forhandlinger om en regional frihandelsaftale mellem EU og ASEAN¹-landene blev igangsat i 2007, men mangel på fremskridt gjorde, at man besluttede i første omgang at søge handelsliberalisering gennem bilaterale frihandelsaftaler med de enkelte ASEAN-lande. Ambitionen er, at disse aftaler på sigt kan udgøre byggesten til en egentlig EU-ASEAN frihandelsaftale. I det bilaterale forhandlingsspor indledte EU og Filippinerne i 2017 forhandlinger om en frihandelsaftale. Forhandlingerne baserer sig på mandatet for forhandlinger mellem EU og ASEAN, som også EU's afsluttede frihandelsforhandlinger med Vietnam tog udgangspunkt i. Ambitionen er en tilsvarende ambitiøs og omfattende aftale. Filippinerne er blandt de største aftagere af landbrugsprodukter fra EU, så en frihandelsaftale vil potentielt være til fordel for EU's landbrugssektor. Ligeledes indledte EU i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil indebære fordele for landbrugssektoren i EU. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande for at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie. Tidligere indledte frihandelsforhandlinger med Malaysia er p.t. i bero efter malaysisk ønske. Rådet opfordrede på sit møde den 11. december 2017 Kommissionen til at undersøge mulighederne for genoptagelse af frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, men pt. sat i bero.

Der er blevet afviklet 15 forhandlingsrunder mellem EU og USA (TTIP) siden lancering af frihandelsforhandlingerne i marginen af G8-topmødet i Nordirland i juni 2013. På trods af gode fremskridt i forhandlingerne i 2016, herunder særligt på det reguleringsmæssige område, var det ikke muligt for parterne at indgå en politisk aftale om TTIP. Efter præsidentskiftet i USA er der fortsat nogen usikkerhed om USA's handelspolitiske linje, og det er uklart, hvornår forhandlingerne eventuelt vil kunne genoptages under den nye amerikanske administration.

Færdigforhandlede frihandelsaftaler

EU og Japan afsluttede den 8. december 2017 forhandlingerne om en frihandelsaftale. Danmark er et af de få EU-lande, som kontinuerligt opretholder et handelsoverskud over for Japan, og for hvem en ambitiøs frihandelsaftale har et entydigt positivt økonomisk perspektiv. Navnlig landbrugs- og fødevarerhvervet samt

¹ Brunei, Cambodja, Indonesien, Laos, Malaysia, Myanmar/Burma, Filippinerne, Singapore, Thailand og Vietnam.

lægemiddelindustrien har meget stærke interesser i en yderligere åbning af det japanske marked. Parterne er nu gået i gang med den juridiske gennemgang af aftalen, som efterfølgende skal oversættes til alle EU's sprog, inden Kommissionen kan fremlægge aftalen for Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på godkendelse. Det er Kommissionens forventning, at denne proces kan færdiggøres, sådan at EU-Japan frihandelsaftalen kan træde i kraft, inden den nuværende Kommissions mandat udløber ultimo oktober 2019.

Frihandelsaftalen mellem EU og Canada (CETA) trådte i midlertidig anvendelse den 21. september 2017. Endelig indgåelse af aftalen kræver national ratifikation i hver enkelt EU-medlemsstat.

Folketinget tilsluttede sig dansk ratifikation den 1. juni 2017. Aftalen indebærer en omfattende afvikling af toldsatser i såvel EU som Canada og er EU's mest ambitiøse aftale nogensinde. Der er tale om en afvikling af ca. 99 % af alle toldlinjer på begge sider ved aftalens fulde indfasning. Aftalen medfører blandt andet øget markedsadgang for canadisk okse- og svinekød i EU, mens EU omvendt opnår en bedre markedsadgang i Canada for blandt andet mejeriprodukter. Relateret til dette accepterer Canada fremadrettet at yde beskyttelse af et bredt udsnit af EU's prioriterede geografiske indikationer på fødevarerområdet. Der er efterfølgende opnået enighed mellem EU og Canada om reciprocitet i håndteringen af henholdsvis EU's ostekvoter på det canadiske marked og Canadas kødkvoter på det europæiske marked, således at begge kvoter administreres efter et licensbaseret system.

Den første frihandelsaftale i den nye generation af EU's frihandelsaftaler blev indgået med Sydkorea. Aftalen trådte i kraft i juli 2011 og er desuden EU's første handelsaftale med et asiatisk land. Aftalen medførte afvikling af næsten alle importafgifter i løbet af en 5-årig overgangsperiode frem til 1. juli 2016 og har skabt væsentlige nye muligheder for blandt andet markedsadgang for tjenesteydelser og investeringer.

EU og Singapore afsluttede i december 2012 de politiske forhandlinger om en frihandelsaftale, der har været genstand for en sag ved EU-Domstolen på grund af uenighed om kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne. I sin udtalelse af 16. maj 2017 slår EU-domstolen fast, at EU ikke kan indgå denne aftale alene uden medlemsstaternes medvirken. Dette skyldes, at aftalen indeholder to elementer, der er delt kompetence mellem EU og medlemsstaterne, nemlig ordningen for tvistbilæggelse mellem investor og stat samt porteføljeinvesteringer.

EU og Vietnam afsluttede i december 2015 forhandlingerne om en omfattende frihandels- og investeringsaftale. Aftalen fjerner blandt andet tolden på stort set alle varer, herunder landbrugsvarer. Samtidig åbnes det vietnamesiske marked for europæiske serviceudbydere på en række områder. Aftalen skal sikre ens spilleregler for europæiske og vietnamesiske virksomheder, sikring af intellektuel ejendomsret, fremme og beskyttelse af investeringer samt etablering af en tvistbilæggelsesmekanisme. Endelig indeholder aftalen bestemmelser, der skal sikre forsvarlige sociale og miljømæssige standarder. Aftalen afventer godkendelse, før den kan træde i kraft.

I 2013 undertegnede EU en ambitiøs og omfattende frihandelsaftale med Peru og Colombia. Aftalen medfører først og fremmest en eliminering af langt de fleste toldtariffer, samt forpligtelser vedrørende reduktion af tekniske barrierer og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder mv. Ecuador har siden tilsluttet sig aftalen med foreløbig anvendelse fra 1. januar 2017. Bolivia, der som eneste Andean-land står uden for aftalen, har også mulighed for at tilslutte sig aftalen.

EU og Ukraine afsluttede i december 2011 forhandlingerne om en frihandelsaftale, der er trådt fuldt ud i kraft den 1. september 2017. EU forhandlede i juli 2013 frihandelsaftaler på plads med Moldova, Armenien og Georgien. Armenien har dog efterfølgende tilsluttet sig den eurasiske toldunion (anført af Rusland), hvilket fra EU's side betragtes som uforeneligt med en frihandelsaftale mellem EU og Armenien. Aftalerne med Moldova og Georgien har været i midlertidig anvendelse siden 1. september 2014 og trådte fuldt ud i kraft den 1. juli 2016.

Endvidere forhandles om økonomiske partnerskabsaftaler (EPA'er), som også har et udviklingsmæssigt sigte, med forskellige grupperinger af AVS-lande (udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet). Her har EU færdigforhandlet aftaler med henholdsvis en række vestafrikanske lande, herunder Nigeria, SADC (South African Development Community), herunder Sydafrika, samt EAC (East African Community – Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzania og Uganda). Hertil kommer, at der i samme region tidligere er indgået aftaler med Comorerne, Madagaskar, Mauritius, Seychellerne og Zimbabwe. I Centralafrika er der indtil videre indgået aftale med Cameroun. Herudover er EPA'er med AVS-lande i Caribien (CARIFORUM) og Stillehavet (PACIFIC) allerede iværksat.

WTO-forhandlingerne

WTO's 11. ministerkonference blev afholdt i Buenos Aires fra den 10. til den 13. december 2017. Ved konferencen nåede man ikke til enighed om en "pakke" af resultater som ved de tidligere ministerkonferencer. På landbrugsområdet blev der hverken enighed om en egentlig aftale eller om et arbejdsprogram, der kan målrette arbejdet frem imod WTO's næste ministerkonference i 2019. Både WTO's landbrugsaftale samt tidligere ministererklæringer indeholder politiske mandater og retningslinjer der gør det muligt at fortsætte reformprocessen på landbrugsområdet, men den videre proces ville alt andet lige have været lettere med en klar politisk opbakning i Buenos Aires.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at den planlagte TPP-aftale mellem Japan, Canada, Australien, Malaysia, Mexico, Peru, Vietnam, Brunei, Chile, Singapore og New Zealand uden om USA – foruden en evt. USA-Japan-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler ud over den netop indgåede frihandelsaftale mellem EU og Japan. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplittning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del. Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, fx i form af veterinære certifikater, til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at der er nu blevet åbnet for fersk/frosset grisekød til både Colombia og Chile.

I forhold til forhandlingerne med Mercosur støtter Landbrug & Fødevarer overordnet set forsøget på at indgå en frihandelsaftale. Eksempelvis har mejerisektoren – under forudsætning af at de tekniske handelshindringer løses – offensive interesser på markedet. Dog er det samtidig vigtigt, at eksempelvis Brasilien viser reel handlingsvilje, når det handler om at få adgang til det brasilianske marked. Brasilien har en markant eksport

til EU af fjerkræ- og oksekød, ca. 450.000 tons fjerkrækød og 150.000 tons oksekød årligt, hvorimod EU ikke har nogen adgang af nævneværdig karakter til Brasilien. Enhver fremgang i EU's forhandlinger med Mercosur bør derfor betinges af reel fremgang i EU's adgang til det brasilianske marked. Den danske (og EU's) fjerkræsektor kan dog ikke støtte, at der gives yderligere indrømmelser i form af yderligere kvoter for fjerkrækød til EU, da øget markedsadgang for Mercosur og særligt Brasilien vil begrænse muligheden for at tildele yderligere fjerkrækvoter i frihandelsaftaler med andre lande. Dertil kommer, at Brexit ifølge Landbrug & Fødevarer med overvejende sandsynlighed vil resultere i, at EU27 vil blive tildelt hele den importkvote på 450.000 tons, der er tildelt Mercosur (Brasilien), hvoraf ca. 300.000 tons landes direkte i UK. Yderligere lægges der op til en øgning af importkvoten på fjerkrækød til Mercosur på 90.000 tons i forbindelse med Mercosur-forhandlingerne, således at den samlede import af brystkød fra fjerkræ vil udgøre over 25 % af det samlede forbrug i EU. Dette vurderes af Landbrug og Fødevarer ikke holdbart for stabiliteten på EU's marked for fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede fjerkræsektor.

Brexit forventes tilsvarende at forstærke presset på oksekødssektoren i EU ud over effekten af indrømmelser til Mercosur. Den eksisterende eksport af irsk oksekød til UK (pt. ca. 250.000 tons per år) vil nemlig skulle finde nye markeder inden for EU.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den konstruktive dialog med USA inden for rammerne af TTIP-forhandlingerne genoptages. Dialogen må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræsektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO eller som er særligt økonomisk konkurrenceudsatte på grund af forskellige lovbestemte produktionsmetoder. Generelt bør enhver frihandelsaftale indgået af EU med tredjelande være omfattet af en "single pocket"-tilgang i WTO-regi, der sikrer, at EU's handelsindrømmelser i form af nye eller større importtarifkvoter indgår med fuld effekt i fremtidige WTO-forhandlinger om yderligere liberalisering af den globale handel.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale bevægelser mod forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekспорт. I forhold til de kommende Australien-frihandelsforhandlinger har særligt mejerisektoren udelukkende offensive interesser. Slutteligt finder Landbrug & Fødevarer, at den kommende genforhandling af EU-Mexico frihandelsaftalen er en vigtig mulighed for blandt andet dansk mejerierhverv for at sikre bedre markedsadgang til et højprioritetsmarked, og sektoren håber derfor på en snarlig afslutning af forhandlingerne. Den nuværende importtold på eksempelvis grisekød fra EU til Mexico er på 20-60 %, samtidig med, at Canada og USA i kraft af NAFTA-aftalen har nul-told. Dette kan erhvervet ikke konkurrere med, hvorfor en fjernelse af tolden er helt central i de nuværende forhandlinger om en "revideret" aftale med Mexico. Landbrug & Fødevarer støtter Kommissionens nuværende tilbud, hvor der lægges op til fuld liberalisering af grisekød med undtagelse af skinker, hvor der tilbydes en toldkvote på 10.000 tons hver vej.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføres som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er fra en del andre medlemslande fokus på de negative konsekvenser ved en øget global samhandel med fødevarer.

Regeringens generelle holdning

Fra dansk side vil man tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende og ambitiøse frihandelsaftaler generelt er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 6. november 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. oktober 2017.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, præsentation og mærkning af spiritus, brugen af betegnelser for spiritus i præsentation og mærkning af andre fødevarer samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus KOM (2016) 750

Nyt notat

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af spiritus. Forslaget indebærer en revision og sammenskrivning af gældende spiritusforordninger med tilhørende gennemførelsesbestemmelser. Formålet med revisionen er primært at tilpasse forordningen til Lissabon-Traktaten. Derudover indeholder forslaget mindre, tekniske tilpasninger af nævnte lovgivning. Forslaget ændrer ikke beskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 750 af 1. december 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, præsentation og mærkning af spiritus, brugen af betegnelser for spiritus i præsentation og mærkning af andre fødevarer samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus. Forslaget er oversendt til Rådet den 1. december 2016 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og artikel 114, stk. 1, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Forslaget bringer EU-lovgivningen om spiritus i overensstemmelse med traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og er en tilpasning til Lissabon-Traktaten. Derudover indeholder forslaget mindre tekniske tilpasninger af den nævnte lovgivning, og de eksisterende procedurer for forvaltning af geografiske betegnelser i spiritussektoren tilpasses de tilsvarende procedurer for landbrugs- og fødevarerprodukter.

EU-lovgivningen om spiritus omhandler især:

- Definition af spiritus; spiritus har et alkoholindhold på mindst 15 %,
- Oprindelsen af ethanol og destillater, der anvendes i alkoholiske drikkevarer. Ethanol og destillater skal fremstilles af landbrugsråvarer som nævnt i traktatens bilag I,
- Klassificering af spiritus,
- Angivelse af oprindelse af spiritus,
- Præsentation og mærkning af spiritus,

- Geografiske betegnelser for spiritus.

Som led i tilpasningen til Lissabon-Traktaten tillægges Kommissionen i forslaget kompetence til at fastsætte delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter på en række områder. Delegationerne vedrører blandt andet:

- ændring af tekniske definitioner vedrørende spiritus,
- ændring af krav til spirituskategorierne,
- tilføjelsen af nye spirituskategorier,
- regler om angivelser i mærkningen, hvad angår sammensatte udtryk eller hentydninger, og
- fastsættelse af kriterier for afgrænsning af det geografiske område for geografiske betegnelser, samt restriktioner og undtagelsesbestemmelser for produktionen i det afgrænsede geografiske område.

Formandskabets ændringsforslag

Formandskabet har fremlagt en række ændringsforslag til Kommissionens forslag. Følgende tekniske elementer er fortsat udestående:

- at Kommissionen kun får meget begrænset kompetence til at fastsætte delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.
- at ethanol fra produktion af (alkoholfri) øl skal kunne anvendes til produktion af alkoholholdige drikkevarer (med et alkoholindhold på mindre end 15 %, for eksempel alkopops), men ikke til spiritus. Det bemærkes, at øl ikke er omfattet af traktatens bilag I, og derfor kan ethanol fra ølproduktion efter de nu gældende regler ikke anvendes til produktion af spiritus eller alkoholholdige drikkevarer.
- at spiritus i kategorien brandy kan angives med lagringstid, der er en gennemsnitsalder, hvis den er lagret under en dynamisk lagringsproces, der kaldes "criaderas y solera".
- at der for de relevante kategorier af spiritus fastsættes en grænseværdi for, hvor meget sukker der må tilsættes til spiritus med henblik på afrunding af smagen.
- at opretholde Kommissionens oprindelige forslag om maksimalgrænseværdien for hydrogencyanid i spiritus.

Enkelte medlemsstater, herunder Danmark, har under forhandlingerne argumenteret for en sænkelse af maksimalgrænseværdien for hydrogencyanid i spiritus i kategorierne brændevin af presserester af frugter og frugtbrændevin (stenfrugter). Efter Kommissionens forslag vil maksimalgrænseværdien fortsat være på 70 mg/kg (7 g/hl), mens den for andre alkoholholdige drikkevarer er 35 mg/kg.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalg, der er ledende udvalg, samt i Landbrugsudvalget. Miljøudvalget har afgivet et udkast til udtalelse den 13. juli 2017, og det forventes, at udvalget afgiver en endelig udtalelse den 16. februar 2018. Landbrugsudvalget har afgivet et udkast til udtalelse den 24. juli 2017.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

Ændringerne vil være direkte gældende i Danmark. Bekendtgørelse nr. 1073 af 13. september 2017 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer vil skulle ændres som følge af en vedtagelse af forslaget.

Konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes

medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Det bemærkes, at såfremt et forslag om anvendelse af ethanol fra produktion af (alkoholfri) øl skal kunne anvendes til produktion af alkoholholdige drikkevarer, vil dette betyde en økonomisk fordel for bryggeribranchen, da prisen på ethanol, der kan anvendes til alkoholholdige drikkevarer, er højere end alternativer (bioethanol).

En sænkning af maksimalgrænseværdien for hydrogencyanid i spiritus i kategorierne brændevin af presserester af frugter og frugtbrændevin (stenfrugter) vil hæve beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg. Forslaget har tidligere været i høring på Høringsportalen.

Bryggeriforeningen foreslår, at alkohol fra afalkoholiseret øl må anvendes til fremstilling af spiritus på lige fod med landbrugsethanol og landbrugsdestillat, der er fremstillet ved gæring og destillation af landbrugsprodukter. Argumenterne herfor er, at det vil bidrage til at mindske madspild og det vil stimulere den cirkulære økonomi ved, at et biprodukt fra én fødevaresektor kan anvendes i fødevareproduktionen i en anden fødevaresektor. Bryggeriforeningen påpeger endvidere, at der bør gælde ens regler for mærkning af oprindelse af ingredienser for alle alkoholholdige drikkevarer, og finder ikke, at spiritusforordningen bør undtage spiritus fra de generelle regler om oprindelsesmærkning af ingredienser. Sådanne regler er i proces som følge af lovgivning til forordningen om fødevareinformation til forbrugerne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i de andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig overordnet set positivt overfor Kommissionens forslag og kan støtte et kompromisforslag, der kan opnå et kvalificeret flertal, idet forslaget er en tilpasning til Lissabon-traktaten, samt at der med forslaget indføres opdaterede procedurer vedrørende geografiske betegnelser for spiritus.

Regeringen arbejder endvidere for, at ethanol fra produktion af (alkoholfri) øl skal kunne anvendes til produktion af spiritus og alkoholholdige drikkevarer (med et alkoholindhold på mindre end 15 %), og for en lavere maksimalgrænseværdi for hydrogencyanid i kategorierne brændevin af presserester og frugter og frugtbrændevin (stenfrugter).

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.